

ROBERT MARIĆ

LUDI ŠETAČI

(Zbirka proze – **dio**)

Zbirka se priprema za drugo izdanje.

OMLADINSKA ISKRA – SPLIT 1988.

»Kada patološki procesi postanu društveno modelirani, oni gube svoj individualni karakter. Suprotno tome, bolesni pojedinac se dobro snalazi među svim drugim slično bolesnim pojedincima. Cijela kultura je prilagođena toj vrsti patologije i pribavlja sredstva za pružanje svega onoga što patologija zahtijeva. Rezultat: prosječni pojedinac ne doživljava tu odvojenost i izolaciju koju osjeća potpuno shizofrenična osoba. On se ugodno osjeća među onima koji pate od iste deformacije: u stvari, POTPUNO JE ZDRAVA OSOBA ONA KOJA SE OSJEĆA IZOLIRANOM U NEZDRAVOM DRUŠTVU; ona može toliko patiti od nesposobnosti komuniciranja u takvom društvu da može postati psihoznom.«

Erich Fromm «Anatomija ljudske destruktivnosti»

Tabletirano Ponoćno Buncanje

(Prvi put)

Jutro, dan, noć. I onda opet iz početka: jutro, dan pa noć. I pitam se prolazim li ja to svaki put kroz novo jutro, novi dan i novu noć, ili su pak to uvijek ista jutra, dani i noći, samo se vrte u krug.

Noć je moje jedino skrovište. Skrovište u kojemu sam toliko blizu istini, da poželim vječno ostati tu.

Luda i pijana noć, u kojoj bespomoćno prolaze nepovezane misli. Noć, puna mene samog. Ja pun ove noći. Mi smo jedno. Mi smo mrak kojeg se odrasla djeca boje.

Luđak sjedi pred isključenim televizorom i zapisuje mozak u malu bilježnicu. Osjeća kako lebdi nad samim sobom, dok mozak lagano curi kroz olovku i ostavlja modre tragove na papiru, koji postaju riječi, teške, mučne ... nerazumljive. Mozgovni orgazam.

Svi jebeni ljudi zatvorili su se ove jebene noći, bojeći se da ih netko jeben ne vidi kroz njihov jebeni prozor, kako se jebeno jebu, i nije im jasno da su jebene žene najmanje jebene stvari na ovom jebenom svijetu. Bestidna rečenica. Jebena rečenica.

Imam li pravo biti lud? Imam li pravo biti mislilac ...svoj omiljeni filozof?

Sretni parovi skrivaju se, u strahu da će biti viđeni u njihovih par sekundi veličanstvenog lebdenja među raznobojnim vedrim oblacima smrti. Po plavoj i opuštajućoj i

smirujućoj boji raja. Skrivaju svoj jedini trenutak vlažne iskrenosti u životu.

Trljanje vlažnog mesa o drugo vlažno meso. Svodi li se doista sve na trljanje mesa o meso? Je li svemu kriv snošaj? Edip je imao neke neraščišćene račune s majkom. Ne vjerujem da je uzrok mojem ludilu u tome što su neki muškarci nekada jebali svoje majke. Ne vjerujem u osjećaj krivnje. Vjerujem jedino u osjećaj besmisla.

Lakat je oslonjen o stol i čovjeka punog misli koje bježe. Masnoća životinjskog podrijetla je na tanjuru. Televizor je isključen.

Neki divljaci poubijali se zbog nekoliko kilometara žednog pijeska.

Stari i ishlapjeli i drogirani i pijani seronja, kroz smijeh, upire prstom u crveno ili zeleno ili žuto ili plavo ili pitajboga kakvo dugme... i ulazi u povijest. Stavlja točku na sve. Kozmičku točku. Zaključuje povijest i svršava u vojničke gaće.

Kako je lijep ovaj svijet. Kako su lijepi snovi o ovom svijetu.

Jedan mozak, gnjevan, tko zna zbog čega i zbog koga, odlučit će o prestanku mojeg življenja, a da me neće prethodno ni upoznati.

Zašto ljudi ne nose kapice na nosevima? Kad trebaš ispuhati nos, udeš u zahod, skineš kapicu i prrrrrrrrrrr.

Proklinjem svojeg pretka koji je prvi pokrio jaja, a da mu nisu zebila. On je kriv za predrasude, za Edipa, za pojebene majke, za moje ludilo... za ratove.

Bezbojna duga nebeskog svoda, nabijena atomima i neutronima koji čekaju svoj trenutak.

Pijana, tabletirana noć i luđak pred isključenim televizorom.

Ima li vulgarnije riječi od »ubiti«, a čujemo je i pročitamo na desetke puta dnevno. Svi je izgovaraju javno, bez stida. Čak i djeca se igraju ubijanja, a da im to nitko ne zamjera. Pa kome onda smeta riječ »jebati«? Ubojicama, možda?

Ako ste protiv pornografije, zašto se onda jebete?

Luđak u pokidanoj pidžami i pokidanom rublju. Ne brine zbog toga. Ne brine ni zbog čega što se može pokidati. Sve to nema utjecaja na njegove misli koje su, istina, nepovezane, ali daleko od toga da bi bile pokidane.

Nemoj držati dijetu! Jedi, puši, pij slobodno! Ne strahuj! U najboljem slučaju, to s dijedom, uhvatit ćeš devedeset, pa i sto godina. Ali, vjeruj mi, to je malo, isto kao i trideset. To je daleko od vječnosti, a ti hoćeš baš to - biti vječan. Svejedno ti je, nemaš se čega bojati. Nisi rođen da se bojiš, jer otići ćeš onamo odakle si i došao. Ne, ne šaljem te u pizdu materinu. Mislim, onamo gdje si bio još prije toga, prije embrija. Voliš život, to je u redu. Ali možda isto tako voliš i smrt. Možda si se u smrti bojao dana, sata, sekundi kada će nastupiti novo stanje - život. Pa, eto vidiš, sve je u redu. Više ili manje, zadovoljan si.

Sve što ostane od tebe, bit će tvoje misli, skupljene u maloj, dvjesto grama teškoj, plavoj nevidljivoj kugli, koja će ploviti svemirom, dok jednog dana ponovo ne dođe do kemijskog spajanja koje uzrokuje stvaranje fizičkog življenja. Zadovolji se ovom pretpostavkom... i umri ravnodušan.

Muške mačke vole ženske mačke. Muški psi vole ženske pse. I obratno. Mačke vole svoju djecu, male mačkice. Kad im ih otmeš, one tuguju. TUGUJU. I što još da ti kažem, ti, veliki i pametni čovječe?!

Čovjek se smije majmunu. Čovjek je napravio hidrogensku bombu i još bezbroj sličnih sranja, a ne majmun. Jesi li ikada čuo da su majmuni zaratili međusobno? Majmunove kretnje smiješne su jedino onda kad u njemu vidimo čovjeka, u protivnom ne bi bile

smiješne, jer to su najnormalnije kretnje te i takve žive vrste.

Zbunjena noć, u kojoj se ciklone i anticiklone izmjenjuju iznad krova pod kojim je mozak koji lagano istječe u malu bilježnicu, bliži se kraju.

Fijuk bure i sigurnost iznutra. Zamišljaš druge na mračnoj i hladnoj buri. Protreseš se malo, pogledaš u pravcu peći... i zadovoljan si.

Dolazi jutro, koje je nešto manje pesimistično od dana i noći. Sredine i kraja. Sve je nestvarnije i manje gadljivo. Dogodit će se, čini se, jedna od onih lijepih bajki. Lijepa bajke u kojima ljudi žderu jedni druge.

Luđak odlaže olovku i prekida tok curenja mozga. Odlazi u krevet, sa željom da sanja, ili možda umre.

Dan Kada Sam Odlučio Postati Lud

Veseli pseći cijuk. Gledam Mikija, psa lovačkog, kao i uvijek do sad, ali s nekim čudnim oprezom. Oči psa su zastrašujuće, iako me dozivaju da im uputim nekoliko uobičajenih toplih riječi.

Moj san. Što je bilo s mojim snom?!

Mrkla je noć. Ulazim u dvorište Markove kuće. Hladno mi je. Prvi susret sa spoznajom jeze. Upućujem pogled ka mjestu gdje bi se trebala nalaziti Mikijeva kućica. Kućica za psa. Nema je. Na njenom mjestu je velika bačva. Iz bačve iskače ogroman crni vuk s očima koje svijetle i stravično dugim ocnjacima. Skače na mene. Bježim. Bježim uz stepenice, ka vratima Markove kuće. Grabim kvaku i urlam: »Teta Marija, teta Marija! Otvorite!«. Vrata se otvaraju. Ulijećem i velikom brzinom zatvaram vrata za sobom. Zaključavam ih. Teta Marija nešto pjevuši i ništa me ne pita. I kao da vuk ne postoji, kao da nisam vikao da mi

otvori - sve postaje nekako normalno, mirno. Razdanilo se. Teta Marija čisti nešto po kući i sva je znojna. Jednolični zvuci pjesmice njezine teške i sretne mladosti. Kao da joj ne smeta nepodnošljiva sparina koja se stvorila niotkuda. »To su bila vremena. To su bili plesovi, a ne ovo danas, trese se svatko kako mu padne na pamet. U ono vrijeme svi su morali znati plesati i bili lijepi i dotjerani. Danas idu odrpani i svakakvi. U ono vrijeme sve je bilo lijepo i čisto. Ma divota«.

»Gdje je Marko?« pitam je.

»U sobi je.«

»Gdje je Marko? Gdje je Marko?«

»Pa u sobi, rekla sam ti!«

»Gdje je? Gdje je?«

Nema sobe. Nema Marka. »Markoooooooooooo! Javi se! Javi se!«

Zaboravljena ruka, zaboravljena noga, zaboravljene oči, zaboravljeni pogled, zaboravljeni osmijeh, zaboravljeni zaborav. Sve se raspało - kosti, meso, mozak... sve. Ne čuje me. »Ej, ej, javi se! Čuješ li me? Ma nije valjda da me ne čuješ?!« Ništa. Ni jedan jedini pokret, ni jedan uzdah. On je drvo. On je kamen. On je zid. I ja ću biti drvo i kamen i zid.

Malo po malo nestajem. Pipam se ispod pazuha, da vidim jesu li mi otekale limfne žlijezde. Jesu. Jesu. Evo jedne. Zubi cvokoću.

To se ne događa. Opet ću ugledati tetu Mariju kako nas doziva da dođemo nešto pojesti i da već jednom prestanemo s tim loptanjem. Opet će sve biti u redu. »Hajde, lijenčino moja, diži se! Vrijeme je za školu.«

Hladni, strašni znoj. Strahovni znoj. Ne usuđujem se ni obrisati ga. Drhtim. Boli me sve ono što je i njega boljelo.

Miki me gleda prekrasnim pametnim očima iz kojih zrači plemenitost. Životinjska plemenitost koju ne posjeduju ljudi. Sretan je što me vidi. Uzmahao se žutim repom. Na dodir ruke oči mu postaju još toplije i plemenitije. Zaista krasno stvorenje. Miki je volio Marka. Marko je volio Mikija.

Udaljujem se od njega, a on me doziva čežnjom, kroz plač, pseći plač, da ga barem još jednom pomazim po simpatičnoj pjegavoj glavi. Pitam se kako je moguće da su snovi preobratili tog slatkog psa u strašnog vuka.

Posljednji put ušao sam u Markovu kuću.

Umro je u petnaestoj godini života. Bili smo vršnjaci, nerazdvojni. Toga dana sam, na iznenađenje svih, otišao u školu. U školi su me pitali zašto sam došao. Nisam znao što bih im odgovorio, možda da sam pobjegao od sveg onog plača i naricanja, da ga ne želim vidjeti mrtvog... Taj dan sjebao je cio moj budući život, veliko govno palo je na obojenu razglednicu života koju sam držao u rukama.

Nikada nismo doznali od čega je umro. Nitko to nije znao, mada je bilo različitih tvrdnji. Ja posebno nikome nisam vjerovao. Ali dogodila se jedna zanimljiva stvar: nakon njegove smrti više me nikada nisu proganjali snovi o strašnom vuku koji iz mračne bačve, koja se nalazila u Markovom dvorištu, skače na mene. Taj san ponavljao se gotovo iz noći u noć, godinama, sve do onog dana. Krivio sam svoje snove za njegovu smrt, jer jedino oni su znali što će se dogoditi.

Drugo Lice

Danas, kada je tvoje biće tu, i kao da je došlo iz čistog, nezagađenog prostora i vremena, i upalo u cio taj košmar; u cijelo to čudno debljanje, mršavljenje, voljenje, življenje. I kao da ljudi nisu ljudi, oni prijašniji. Kao da ih nevidljiva usta gutaju sve dublje i dublje, u hladnu i gnjecavu mesnu masu. Ljudi s kamenjem u glavama.

Danas, kada nitko ne zna što je istina, a što laž; kada plač ne postoji više, unatoč suzama koje teku. Suze koje su obična voda.

Želja za iskrenim dijalogom. Dijalogom duše i duše. Čežnja za nestalim prijateljstvom. Jednoličnost životnog redoslijeda. Monotonija. Podstrijek na besmisleno razmišljanje. Besmisleno?!

Sam samcat na već dobro poznatoj rasklimanoj klupi. Lijepa i ugodna hladovina ispod raskošnog tamarisa, punog pčelinjeg zujanja. Tanka zraka sunca probija se kroz gusto granje i udara pravo u zamišljeno, odsutno oko; u zamišljeni trenutak. Mičeš se u stranu. Po tko zna koji put sklapaš oči i bježiš u veselu tminu prošlosti.

Intenzivni miris joda i šum uznemirene površine beskrajne slane vode - mora. Muškarac i žena leže, držeći se za ruke, na vreloj mješavini žala i pijeska, uspavani toplinom sunčevog milovanja.

Samo da netko ne naiđe. Bože, ne daj da netko naiđe upravo sad!

Potamnijela lijepa guzica. Guzica koja nema veze sa sranjem. Lijepa seksualna guzica. Jednobožno slobodno tijelo. Boja čokolade koja se veseli na suncu.

Srce brzo radi, iskače iz tijela. Uzbuđenje i crvenilo u licu. Prve smečkaste kovrčave dlačice među nogama. Gledate jedno drugom među noge. Ti, poput stidljive djevojčice koja prvi put gleda golog dječaka, uz piskutav smiješak primjećuješ da ove godine, za razliku od prošle, Marko ima priličan broj dlačica. Ima ih više nego ti. Smijete se, ali tiho, da vas oni na pijesku ne čuju.

Nježno i ugodno milovanje tamarisovih grančica po goljoj koži, po istinskom čovjeku, po goljoj osjećajnosti. Jedna od prvih erekcija u životu. Jedno od prvih uzbuđenja te vrste. Dječja naivnost i vjerovanje u nepostojeće. Upaljeni, žarko crveni obrazi na veseloj i žutoj svjetlosti.

Čeoni znoj u iščekivanju ugodnog događaja. Mali jadnici koji zaboravljaju sve: očeve, majke, školu, glupe nastavnike. Bjegunci. Drkadžije. Onanisti, masturbatori, voajeri, ljudi, sinovi...

Avion se kreće nebeskom cestom uz zaglušljivu buku.

Kapljice mora slivaju se polako, neshvatljivo sporo, niz prekrasne bradavice, seksualne bradavice koje nemaju veze s mlijekom. Scena je rajska.

Dva mala jadnika stenju. Samo da netko ne naiđe. Prolaženje kroz dotad nepoznata vrata užitka. O, kako je lijepo odraslima. I vi ste sad odrasli. Dva jadnika stenju. Sad će, sad će. Oooooooooo, bože. Sretan, sretniji, naj sretniji!!!!!!!!!!!!. Stenjj, stenjj, stenjj. Dva jadnika stenju.

Naslanjate se jedan na drugog, ne progovarajući ni riječi, zadovoljni onim što se dogodilo. Smijete se. Plivate. Volite more, ono vas čini sretnima. Što biste vi bez mora?!

Okupani i zadovoljni, odlazite kućama.

Faza prilagođavanja. Faza svakodnevnog povraćanja. Jedna od najgorih faza u životu. Snovi puni odvratne zelene i bijele i sive gadljivosti. Neurotične sperme. Strah od pogleda. Oni su vidjeli. Zacijelo su vidjeli sve. Velika odgovornost pred kućnim moralnim sudom. Kazna je neizbježna. Drkajući zločin. Bježiš od svega. Sve ostaje iza tebe: sunce, more; gola nježna koža polako se udaljava, ali ipak se udaljava. Važno je da nestane i da opet postaneš normalan normalannormalannormalan...

Uzburkanost tekućine u utrobi. Želučani nemir. Srdačni osmijeh pun zlobe koji tjera u očaj. Histerično urlikanje bez glasa. Smijeh lica iz tvojih snova, iz tvoje zbilje, iz tvog života. Smijeh, smijeh, smijeh. Impotencija. Totalna impotencija.

Gola nimfa vraća se na svoj crveni ručnik i pruža se na njemu, uživajući u sunčevu zagrljaju, toplijem i stvarnijem od bilo kojeg muškarca. Nabrekle bradavice su

prošlost. Dva mlada tijela. Apsolutno opuštanje. Mišići, živci, mir, tišina. Blaženi, toliko dozivani mir, ispunjen galebom pjesmom.

Tiho povlačenje u vlastite mozgovne ćelije. Ulaženje u bolesnu psihu. Ti si psiho! Ha, ha, ha, ha!

Napregnutost centra za razmišljanje i snažno pulsiranje. Misli o lebdenju duše u prostoru divnog sadržaja.

Strah. Opet. Bujica anomalčnih faca pred prestravljenim djetinjstvom. Strah od smrti, od života, od prostora, od vremena...od sperme.

Stara rasklimana klupa ponovno te dodiruje. Trak sunca ponovno udara u zamišljeno oko. Ustaješ i odlaziš. Ideš kući, ideš popiti usranu tabletu... da ti bude lakše. Ideš se isplakati. Ideš da te netko potapše po glavi. Ideš potražiti šupljinu od mesa u koju redovno prazniš svoju vrelu i nabujalu dušu.

Ideš kroz ravnu i bezbojnu crtu, od početka do kraja. Ponegdje samo po neko nezatno ispučenje koje se ubrzo, nezamjetno, slije s monotonijom ravnine.

Nuclearis N

Udišeš duboko zrak sadašnjosti, koji kroz sam uzdisaj postaje prošlost, i ponašaš se kao da ti je to posljednji čin u življenju za koje smatraš da je bilo prekratko da kažeš sve što si imao, da ostaviš nekakav trag svoje postojanosti. Misliš da si spreman na najgore - na kraj, na početak.

Velika bijela građevina lažnog spasa. Velika lažna, bijela građevina nade i utjehe, smještena je na samom kraju borove šumice, prepune praznih prugastih pidžama koje šetaju i traže vlasnike. Razni glasovi, razne prošlosti, razne sudbine... i buduće smrti. Kraj omiljenoj toplini,

užarenosti, sve je bliže. Toplini koju toliko voliš i čekaš kroz duge hladne vjekove, da se napokon pojavi oko tvog jednog i smrznutog tijela, i obavije ga, pomalo i ugodno ga otapajući i milujući. Unatoč kraju koji nadolazi, ona je još uvijek tu, puna razdraganosti vlastita vrenja. Toplina. Vrije iz užarenog, žednog tla, stvarajući treperavost koja cijelom tom životnom zelenilu daje ton nepoznate, ali tako bliske, tragedije.

Odjel za nestabilne, neprilagođene, skrhane, slomljene, slabe, osjetljive, preslabe, preosjetljive na bolne impulse mase. Odjel za sve one koji zavide idiotima jer su sretni, jer ne misle svojim odvratnim i crvljivim facama, jer razmišljanja vode u propast, u samo dno najdubljeg dna. Odjel za sve koji ne misle onako kako svi misle. Odjel za sve one koji ipak na kraju razmišljanja uvjere same sebe da su idioti, a da svi idioti zapravo nisu idioti, već samo sretni i obični ljudi koji se ne zamaraju, namjerno ili ne, mislima koje im ne mogu donijeti ništa osim ludnice ili samoubojstva. Pogled na kazaljke koje ništa ne znače. Koje život znače. Kazaljke koje se vrte jer si ih ti uputio kroz putanju rađanja i umiranja, i vjeruješ kako to prolazi vrijeme. Vrijeme kojeg nema.

Jedan sat poslijepodne. Kao i svaki jedan sat, kao i svakog poslijepodneva. Mirisi prokuhani, sedativizirani, antidepressivizirani, zavlache se pod kožu, ma koliko je odjeće pokrivalo, i stvaraju jezu u brznoj putanji ka mozgovnim, hranjivim bjelančevinama. Razdiru ih. Dugi red stolica na kojima su oni. Na kojima ste vi. Žena u crnoj suknji i crnoj bluzi. Iscrpljeno, iznakaženo lice nečijim umiranjem, karcinomom, nestajanjem; svojim patnjama, suzama, življenjem. Crne dokoljenke, bijela koljena. Ne nosi hulahupke. Sve žene nose hulahupke. Crne dokoljenke. Žena u crnini imala je muža. Bila je u braku. Mikro-brak, mikro-prostor bez mogućnosti pogleda na blagodati velikog, općeg braka; jedne velike obitelji, ogromne, bez određenih

majki i očeva. OBITELJI SLOBODNIH EMBRIJA. Neophodno homogeniziranje u svrhu velike, opće ljubavi.

Veliki smeđi podočnjaci. Velike smeđe bradavice. Mlada crna udovica. Jecaji, stenjanje, tijek nekog ukopa, nečijeg pogreba. Malobrojne tihe riječi bez snage. Vanjski normalni svijet pun je prozaičnosti koje tu, gdje si ti, toliko nedostaje. S one strane prozora - tamo su oni drugi. Šetaju, grle se i ljube, jer sigurni su da ne pripadaju ovamo - s ove strane prozora. Rasplin bijelih, prozirnih oblaka, u bezuspješnom pokušaju ometanja velikog sunca u grijanju smrtnika koji su dolje. Veliki pamučni sladoledi. Slatkasti okus koji nestaje. Rastapa se u ustima sretnog djeteta. S ove strane prozora - tu si ti.

Čekanje. Čekanje. Sjediš, ustaješ, šetaš, brojiš korake, brojiš cvjetove na zidnim tapetama, brojiš ljude, brojiš sve što vidiš, sve što se može zbrojiti. Naslanjaš se. Premiještaš se. Ruke na koljena, koljena na ruke. Čekanje. Buljenje u prošlost, u tragedije. Oni, ostali, kažu da su to tragedije. Što je ovoj? Što je ovome? Što ih je zadesilo? Što vas je zadesilo?

»Zabranjeno je pušenje«, piše na zidu. Zašto baš pušenje? Niste tu zbog nevolje s plućima, već zbog nekakve neopipljive nevolje. Zar ne bi bilo logičnije da na zidu piše »Zabranjeno je plakanje«.

Tek sad vidiš da si sam, iako su svi jadnici poput tebe okupljeni oko tebe, oko tvog tijela, oko tvojih očiju koje neutješno bulje u praznost vlastitih zjenica. Kako ti se samo plaće! Da barem možeš zaplakati. Koliko bijede sakupljeno u nekoliko četvornih metara.

Crna, mlada udovica, opet. Noga preko noge. Znoj, skupljen na mjestu gdje se spajaju dvije bijele noge u crnim dokoljenkama, lagano curi iz crnih gaćica u okom nevidljivu lokvu, lokvu umora te žene i postaje jedini istinski dokaz njene prisutnosti. Mjesto gdje se spajaju noge. Mačke, psi, konji - svi imaju mjesto gdje se spajaju noge. Velika

bijela vrata se otvaraju. Prozivanje nečijeg imena, nečijeg znaka raspoznavanja. Netko ustaje i ulazi kroz velika bijela vrata. Ulazi tamo gdje će biti tješén od strane još jadrnije ruševine od njega samog, koja će ga uvjeravati kako je sav taj govneni aparat oko njega nešto najnormalnije, neophodno povezana cjelina bez koje bi sveukupna egzistencija na Zemlji došla pod znak pitanja. Jednostavno, da se bez svih tih pojava, koje njega dovode do ludila, ne može i da mora sebe prisiliti da se uklopi u cijelo to sranje, kako bi bio u mogućnosti živjeti kao i svi drugi normalni ljudi. Bože, kao i svi normalni ljudi. Dobit će tablete, koje će gutati i gutati, dok jednog dana one ne progutaju njega. Čekanje. Opet čekanje. Gledaš u malu ćelavu glavu ispred sebe. Sva znanja, sve pameti, sva viđenja su tu, u tih desetak centimetara ćelavosti. Dovoljan bi bio samo jedan kratak ubod čavličem i sve to, sva znanja, pameti i viđenja, sve bi to nestalo, otišlo u tri pizde materine. Ubiti - uraditi samo malo drugačiji pokret rukom nego što je to uobičajeno. Brojevi čekaju. Brojevi čekaju svoje brojeve, svoju presudu ispisanu na latinskom - neurosis, neurosis, neurosis.

U blizini je groblje. Počivalište leševa. Ironija, realnost, istina. Počivalište bespredmetnosti, bezvremenosti... ničega. Posjećuješ to mjesto da bi razgovarao sa svojim najmilijim pokojnicima kojih nema, čije kosti su tu ispod tebe, čije ništa je tu ispod tebe. Ako je nešto i ostalo, onda zasigurno nije tu, u kostima, noktima i kosi. Može biti svagdje drugdje, osim pod tim bezličnim humkom zemlje. Oplakuješ sebe i svoju tugu, nad crvljivim, raspadnutim mesom. Oplakuješ svoje nezadovoljstvo, jer žao ti je jedino sebe. Pogled ustrašenih modrih očiju, kroz zamagljeno staklo prozora, na nepostojeće nemani koje ih okružuju. Jesu li nepostojeće? Vidiš ih, znači da postoje. Sni ružni, sni stvarni, sve ono što je bilo, sve ono što će biti. Prolazeći skeptici i realnosti. Opsesivna lutanja vizijama u noći. Svjetlo tuge. Strašno

dnevno svjetlo. Posjetioci tvojih sklopljenih očiju, tvojeg mraka. I svi su tu, u plinovima, u materiji. Iako ih nema, tu su. Svi živi koji su mrtvi, svi mrtvaci koji su živi. Pogled na izobličeno lice, vlastito lice... nema ga. Vizije su žive, konkretne, postojeće. Blijeda i koščata lica u plavom rasplinu. Izraz koji je prošao. Bose, beskrvne noge. Sve je tu: prošlost, sadašnjost, budućnost; sve od uvijek; tu, u trenu, u uzdisaju, u nozdrvama. Nema dolje, nema gore, sve je na jednom mjestu, u jednoj sobi, prostoru, trenutku. Četiri čovjeka nose predmet. Predmet koji više ničemu ne služi, koji više nikome ništa ne predstavlja, do kamenu nadgrobnu ploču. Predmet za kojeg mnogi neće nikada ni saznati da je disao isti usmrđeni zrak poput svih ostalih. Bezvrijedno gnojivo majčice zemlje. Zašto »majčice«? Zar smo iz zemlje iznikli? Nismo. Ako nismo, onda nam ona nije majčica. I on je sad samo hladno i krvavo meso. Hladno meso. Meso krvavo, meso bljutavo, meso poput telećeg... samo što ga ne jedeš. I ti si meso. Crvi, žohari, moljci - razne beštije i beštijice. Meso, za bića jestivo. On više nije on. Obična smrdljiva, gnjjuća materija koja je prije svoje transformacije osjetila nešto divno, krasno, euforično. On nije ništa. On jest ništa. Najništavije ništa. Komad usmrđenog mesa, kroz čije nevine i naivne, sad već bivše, događaje prolaze obični, gadljivi crvi, crvići, crvuljci. Gledaš budućeg mrtvaca koji se nikada više neće roditi. Koji se nikada više neće voditi među ostalim glupim brojevima. Izgubit će svoje tek dobiveno mjesto u zbroju. Bit će prekrižen ili izbrisan običnom gumicom za brisanje. Modro smeđi tragovi igle za vađenje krvi. Krvi ljudske. Krvi od koje se živi. Prilaziš mu, ljubiš ga u podbuhle i vrele obraze. Steže te, kao da zna da se rastajete, opraštate. Ljubiš sutrašnjeg pokojnika, par bivših, složenih slova... ime. Izmučeni pogled koji nikoga ne krivi za svoje strašne muke, upućen u pravcu samo njemu poznate doline sreće. Počinje se smješhati, kao da je sretan u uzaludnom dozivanju

prošlosti majčinih iscrpljenih ruku i kratkih hlača. Zvuk sretnog djetinjstva. Djetinjstvo, ma kako da je nesretno, sretno je. Zvuk sretne prošlosti. Pogled Isusa Krista sa starog križa u crkvi, tamo gdje te je baba vodila svake nedjelje, da se moliš, da ispovijedaš Bogu svoje sitne djetinje grijehе. Bio si u samom rajу, pored svih tih freski na visokom i nedostižnom stropu, i kipova od kojih si svakog trenutka očekivao da progovore, da ti kažu koliko si teške grijehе počinio.

Strahopoštovanje prema umjetničkim ljepotama. Bojao si ih se. U očima si im vidio prijekor, dok si redao molitve za pokoru, a do ušiju ti dopirali uzvišeni glasovi korskih pjevača, koji su dolazili s neba. To su pjevali apostoli i anđeli, dok ih je gospodin Bog, iz svoje stolice onako kosat i bradat, odjeven u bijelu plahtu, strogo pratio da koji od njih ne pogriješi. Pjevala je cijela Biblija. Izlaziš iz svojeg naivnog i veselog djetinjstva. Skok u grubu zrelost trajao je samo tren, tren razmišljanja, ulaženja u bit, u srž svega. Netko nepoznat baca na pod sliku Isusove večere, i viče da nema Boga, da ga nije nikada ni bilo. Mješavina histeričnosti smijehа i plača. Gomila zakrvavljenih, mazohističkih očiju. Opušteno lice spava tvrdim, slatkim snom, nakon napornog dana, punog vesele igre. Prestala je pjesma uvijek vesele i nasmijane majke. Prestalo je sve. Ništa nije prestalo. Kiše će i dalje padati. Rijeke i potoci i dalje će protjecati. Život teče dalje, moraš shvatiti, moraš shvatiti. »Pustite me, prokletnici!«, dereš se iz sve snage, iako ne ispuštaš ni najtišeg glasa. »Pustite-me! Ništa ne teče dalje! Ništa ja ne moram shvatiti!«. Ne pomaže tu nikakva vjera, nikakva pobožnost. Napustila te je svaka vjera, i vjera u vjeru. Ne vjeruješ ni u koga, ni u što, ni u čovjeka, ni u životinju, ni u biljku, ni u život, ni u smrt... ništa, sve je prazno pred nestvarnim, izbezumljenim očima. Nema tu logike. Nema reda. Da si ti viša sila, napisao bi zakon po kojemu bi umirali samo starci. Zakon tvojeg djetinjstva. Njegova fotografija

pojaviti će se u dnevnim novinama, na stranicama pri kraju. Među ostalim osmrtnicama. »Dragi naš, nikad prežaljeni, živjet ćeš vječno među nama. Tvoj dobri lik...«

Osmrtnice, glupe novinske osmrtnice. Glupi in memoriami. A da se ne prodaju možda novine među pokojnicima, tamo gore, u raju i paklu, ili tu dolje, pod zemljom. Možda imaju i kiosk. Pokojnički kiosk. Pokojničke novine. Kupe novine, okrenu in memoriam stranicu, i bude im drago kad vide da ih se živi rođaci sjećaju i pozdravljaju ih. Pokojnički medij. Čuješ svoje ime. Netko te zove. Netko te proziva. Ustaješ. Ideš prema velikim bijelim vratima.

Nevini krici osuđenika na smrt. Miris južnog voća s noćnog ormarića. Uradili su sve što je bilo u njihovoj moći. Zdrav, bolestan, nepostojeć.

Bijeli mantil razapinje se nad bijelim mišem.

Umorna Večer U Pokretu

Ljudi su nervozni. Čekaju da krene tlo pod njihovim nogama; žele što prije doći doma, žele se STVORITI doma. Nastojat će biti što odsutniji za vrijeme vožnje, kako bi preskočili jednu od mnogih dosadnih epizoda svojega življenja. Plavi autobus prepun umora polusklopljenih očiju željnih snivanja. Ulaze kondukter i vozač, naši mali bogovi o čijoj pažnji, ili nepažnji, ovise naše sudbine. Motor je uključen. Plavi autobus je živ. Vozi nas ka našim nestvarnim oazama, kroz noć izbavljenja od iscrpljujućeg dnevnog svjetla.

Previše nas je da bismo se voljeli. Zbijeni smo. Smrdimo. Otvaramo prozore kroz koje ulazi još snažniji smrad od ovog našeg.

Sjedalo je tvrdo, ali podnosi se. Jedino to se i može podnijeti u ovom plavom živom čudovištu. Trbuh čovjeka

koji nije imao tu sreću da sjedne, udara me u nos. On ne zna za to. On ne zna ni za što, osim da ide svojoj kući, ženi, djeci, večeri, krevetu, problemima, televizoru, vinu. On ne zna da ja držim kutiju šibica u ruci i okrećem je, igram se njome, ako se to uopće može nazvati igrom - taj neurotični pokušaj bijega mozga iz plave usmrđenosti. On ne zna da je ovo večer u kojoj su me ljudi kojima sam vjerovao odjebali - moju prozu, poeziju, aforizme, fotografije, mene samog... sve što ja zapravo JESAM. Ne ljutim se na njih, ali osjećam se jadno, prevareno. Ja sam valjda izabran od strane Boga, ili popa, ili zvijezda, ili sunca, ili kurca, da cijelog života budem taj koji će biti odjeban i zbunjen i prevaren i biće s Marsa i sve ono što narušava stari dobri ritam.

Prazna napuštena tjelesa stisnuta su jedno uz drugo i samo što ne postanu jedno, samo što ne prsnu. Gušim se. Kutija šibica izluđena je brzinom okretanja mojih ruku. Možda ljudi i imaju pravo; možda ja doista nisam pisac, ni fotograf... umjetnik; možda sam doista samo meso koje hoda.

»Zabranjen je razgovor s vozačem!« A o čemu bih, zaboga, ja to s njime razgovarao? O tome kako sam hodajuća mesna masa? Kako je i on hodajuća mesna masa?

Ako me ne uguši nedostatak prostora, utopit ću se u umornom znoju putujućih spavača. Ograničena kutija šibica se vrti. Ondje, gdje završava prostor te kutijice, počinje novi prostor koji opet ima svoje granice iza kojih je novi prostor. Čudna misao koja potvrđuje da je svemir beskonačan, a ako nije; onda iza njegovih granica počinje neki drugi svemir; kraj prostora ne postoji; iza svake zatvorenosti nalazi se nova zatvorenost. Kamo sve čovjek zaluta dok se guši i čeka da stigne kući, ili da kuća stigne k njemu, svejedno.

Žena drži dijete u naručju. Spremam kutiju šibica, taj mali zapaljivi svemir, u džep. Ustajem. Žena i dijete sjedaju. Trbuh čovjeka koji nije imao tu sreću da sjedne, udara ženu u nos.

Držač je topao i vlažan. Gotovo da i nije potreban u ovoj uzavreloj gužvi. Nitko ne može pasti na pod, sve i da hoće. Kockasta ženska glava gleda me svijetlim očima. Preblizu smo da bismo se voljeli. Smrdimo. Pipam kutiju šibica u džepu i nikako ne mogu shvatiti kako me je ona dovela do svemira i ograničenosti prostora. Znam samo da me svako razmišljanje o svemiru rastužuje, deprimira, nagoni na samouništenje. Kada pogledaš prema toj bezvremenosti, tek onda vidiš koliko si sitan i beznačajan da bi pokušavao bilo što uraditi što bi poprimilo nekakav SMISAO VRIJEDNOSTI.

Ruka napušta kutiju šibica i nastoji pobjeći u nešto veselije i vedrije. Kockasta glava me gleda. Gledam i ja nju. Približuje mi se, ili možda ja njoj, svejedno. Pritiješnjeni smo. Vanjski dio šake kockaste ženske dodiruje mi šlic. Šutim i gledam je i diže mi se. Previše smo blizu da bismo se voljeli. Previše smo blizu da se ne bismo mogli jebati. Smrad je u nama. Svemir je nestao. Svjetlucave oči čekaju da nešto kažem, da im se obratim, samo da zinem, jer to bi došlo sad kao nešto najnormalnije. Uspostavljanje kontakta. Klasično faćkanje. Ali, usta su mi i dalje zatvorena i mokra. Ne treba mi nikakav razgovor, nikakvo upoznavanje; ja sam svoj kontakt uspostavio, digao mi se i to je dovoljno. To je moj način, pomalo čudan, ali zabavan. Sad to više nije vanjski dio šake, sad je to dlan. Ne progovaram, gledajući i dalje ravno u sjaj dvaju otvora te kocke. Svemir nikada nije ni postojao, ni kutija šibica, ni gušenje, ni topljenje, ni plavi autobus, ni svi ti zbijeni ljudi. Ulazim u tijelo kockaste ženske iako je ne dodirujem, ako izuzmem njen dlan i moj napeti šlic. Ona to, izgleda, osjeća, i zbunjena je jer zna da mi je šlic zakopčan, da smo u autobusu, da smo preblizu, da smo odjeveni i da su joj noge stisnute... i nikako ne može shvatiti kako ja to ulazim u nju. Ruka se odmiče od mog nabreklog šlica. Kockasta glava probija se kroz gomilu mesa k izlazu. Upućuje još jedan pogled prema meni i kao da se

pita jesam li ja to zaista nju jebao, na neki čudan način, ili joj se to možda sve pričinilo. Izlazi, zbunjena, i ide ka svojem sretnom domu u kojem je čeka njen voljeni čovjek kojemu neće imati snage priznati da ga je prevarila... na neki čudan način.

Mnogi su izašli na svojim stanicama, i više ne prijeti opasnost od gušenja. Jedno znojno tijelo ponovo se raspršilo u bezbroj manjih, u ljude koji više nisu tako blizu jedno drugom da se ne bi mogli voljeti.

Možda ja doista nisam pisac ni fotograf... umjetnik, ali ušao sam u tijelo i duh te simpatične kockaste žene i možda je baš to onaj spasonosni izlaz iz života u kojemu sam vječno odjeban i zbunjen i prevaren i biće s Marsa i sve ono što narušava stari dobri ritam. Ona se još nije ni snašla, a bila je jebana.

Svemir je nestao, i kutija šibica, i gušenje, i trbuh, i kockasta žena. Postoje samo vrata kroz koja napuštam usmrđenu utrobu plavog autobusa.

Spasonosna cigareta umire u mojim ustima. Kuća mi se približava. Kuća u kojoj je moja soba. Soba koja je ograničena kućom. Soba koja zna sve o meni.

Idem u krevet, zadovoljan, ove večeri, i ne smeta mi što su odjebali moju prozu, poeziju, aforizme, fotografije...

Kada Umre Smrt

Fotografija 1.B osnovne škole. S., sitna i nježna i plava. Anđeo. Jedan od najboljih učenika, ali ne od onih glupih i ambicioznih, već uistinu inteligentna. Čini mi se da sam neko vrijeme bio zaljubljen u nju. Ubila se prije neki dan; bacila se s osmog kata. Udala se za nekog Egipćanina, ili tako nešto, i rodila dvoje djece. Rekli su da je imala shizofreniju. Nasljednu.

Divlja plaža. Šljunak. Staza luđaka puna je sasušenih i izglodanih paša. Zaudara.

1.B. Čini mi se da na toj fotografiji jedino ja najmanje sličim na sebe. Svi ostali su nekako prepoznatljivi. G. se oženio i ima dijete. Radi kao recepcioner. Uvijek je bio pomalo neurotičan i ćudljiv, i izrazito narcisoidan, a opet dobar i pošten. Često sam ga sažalijevao, ne znam ni sam zašto.

Poginuo je susjed. Tridesetpetogodišnji radnik. Kakva formulacija! Danas poslijepodne. Na poslu. Nešto ga je poklopilo ili pregazilo, nitko još ne zna točno. Svi su tužni. Neki ne plaču.

Mjesec je bio ogroman u snu. Stravično velik. Uvećan za nekoliko stotina puta. Užasan san.

Pošteni ljudi rade i grade i ginu... na svojim radnim mjestima. Najteže je onome koji mora obavijestiti rodbinu. Tihi jecaj, a onda histerija, plač, potres, smak svijeta.

1.B. Mršava i ružna učiteljica nezgodnog prezimena. Blesavi osmijeh. I u nju sam neko vrijeme bio zaljubljen.

Prva pričest. Majka me drži za ruku. Jedva smo raspoznatljivi. Neizoštreno. Preekspanirano.

Bilo je puno mladih ljudi tog predvečerja. Sjedili su pred kafićem i pijuckali svoja pića puna raka. Zaustavila su se bolnička kola. Iznijeli su, bez velike žurbe, leš na nosilima, umotan u bijelu plahtu, i unijeli ga u obližnju usku ulicu. Mladi ljudi i dalje su pili svoja blesava pića, jer umiranje je najnormalnija i svakodnevna pojava.

Stric L. Koliko li je on samo slao fotografija. Iz mladih dana, iz vojske, sa nekih proslava, iz nekih ulica. I sve su istog malog formata. A nama se svima baš jebalo za strica L.-a i njegove samoljubive fotografije malog formata. Oduvijek je previše pio, tako barem kažu. Zapravo, ja ga nikada nisam ni vidio uživo.

Pospan, ošamućen, s bolom pod lijevim pazuhom. Sjeban do temelja. Nepismeni novinari. Nadmeni šefovi

prijemnih komisija. Rekli su da im je žao, ali da nemam uvjete. I opet osjećam ludilo. Spremio sam stare fotografije.

Daleko, daleko od smiraja. I ne znam želim li ga. Možda jedino želim isključiti svjetlo i ton. Ooooo, osjećam bespomoć jasnoće ludila. Probudite me kada umre smrt! Ooooo, kakvo je ovo vrijeme? Ne možeš ni povratiti, a da ne pomisliš da je ti se izljeva krv na mozak.

Koncert

Crni klavir je na podiju. Dvorana je puna ozbiljnih ljudi.

Čovjek u crnom odijelu prilazi klaviru. Aplauz. Čovjek sjeda na mali stolac. Svira. Ozbiljni ljudi pažljivo slušaju. Neki kao da spavaju, ili su to samo sklopili oči u zanosu glazbe. Ozbiljne glazbe.

Ograničenost u prošlost. Bahovska, betovenovska ograničenost. Nepostojeća sadašnjost i vrijedni ljudi prošlosti, iz siromašnih i bogatih obitelji. Velika glazba prošlosti nadjačava ovu današnju.

Uvijek oni, nikad mi; mi, koji smo sadašnjost; sadašnjost koja je bezvrijedna i nema pravo svirati svoju glazbu, već mora slušati ono što je već urađeno - remek-djela prepuna prašine koja guši.

Oni su onda tako mislili, a ničim još nije dokazano da su bili u pravu; da ne treba mijenjati tu njihovu »umjetnost«. Bilo ih je manje, pa su lakše dolazili do izražaja, lakše su se širili. Znali su što žele. Sadašnjost je previše zbunjena i neurotična da bi priznavala samu sebe. Lakše joj je slušati prošlost, što i nije tako bezbolno kako se čini.

Ozbiljna glazba je ozbiljna. I zbog toga što je netko izmislio riječ »ozbiljna«, a netko drugi rekao za tu glazbu da je ozbiljna - ona je jedina vrijedna. Zar je druga glazba

neozbiljna? Zar nitko osim napuhanih ljudi u crnim odijelima s kravatama nije ozbiljan?

Pa sve je ozbiljno. Nema neozbiljnosti. I najveća šala je ozbiljna.

Ozbiljni s prezirom gledaju na neozbiljne, na duhovno slobodna bića; neukrućena, spontana, nesputana tragovima prošlosti. Bića koja su imala tu sreću ili nesreću da se približe istini.

Prošlost ne postoji. Nije nikada ni postojala. Postoji jedino sadašnjost, a to smo mi. Uvijek mi, nikad oni. Jer i oni su bili MI; da nije bilo tako, nikada ne bi stvarali velike vrijednosti. Koncert je završen. Pospani ljudi napuštaju dvoranu i sjedaju u svoje automobile. Kasno je. Sretni su što su bili na koncertu. Preporučit će ga svim svojim prijateljima. Idu kućama, bogatiji za jedan duhovni doživljaj.

Umireš Od Rođenja

Neprozirno staklo koje pokazuje vrijeme. Tri tanke urezane crtice u koži. Bio si uvjeren da do toga nikada neće doći.

Sve ti je bilo tako užasno strano. Ni udisaj više ne prepoznaješ. A dječak vani veselo postoji i gleda ženske noge. Vjeruje u nenapisani scenarij. »Stari su stari, a mladi su mladi« misli »Mrtvi su mrtvi, živi su živi«.

Tri ureza, utora, čiji broj će se popeti na pet, na šest, i bit će dvostruko dublji... ako budeš imao sreće.

Sklopit ćeš oči i vidjeti sebe u očevu liku, kako vodiš za ruku... opet sebe, kao trogodišnjaka, ili četverogodišnjaka.

Dječak jede kruh namazan mašću i šećerom, u lijenom poslijepodnevu, i promatra sprovod. Naježen je i osjeća potrebu da kaka. Želi doći što prije kući. Želi čvrsto

stegnuti majčinu ruku. Želi joj reći da mu se kaka od tog sprovoda i od te masti, da se boji te povorke.

Usnulo dijete gleda u tri ureza, utora. Pojma nemaš da je to dijete tvoje, uvjeren da si ti sam mlađi od njega. Žališ li ti to istinu koja je, koliko god ti se činila okrutnom, ipak samo istina... i neopoziva. Krivac tu ne postoji. Krivac ni u čemu ne postoji. Zemlja se vrti iako ti ne posrćeš. Zvijezde svijetle, Mjesec se stravično smije. I to je, izgleda, to.

Noći su pune gušenja.

Kako zagaziti natrag? Kako? Kakooooooooo? Začahuriti se u dvodimenzionalne ugodne okove nevinosti, bjeline i vjere.

Piši! Piši! Laži sebi i drugima! Jer, dok pišeš, kazaljka produbljuje tvoje utore, ureze. Neopozivo.

Snaga Ludila

Dok su snovi samo snovi, i to se događa samo noću, dok spavaš, a kad se probudiš više ne sanjaš, nema razloga za strah. Ali kad se ti isti snovi počnu miješati u život budnog čovjeka, to je LUDILO. Kada sanjaš uvijek jednu te istu žensku osobu koja je u tim snovima sve manje ona, a sve više neko rajsko idealno biće s kojim doživljavaš veličanstveno i neopisivo erotsko spajanje koje se u budnom stanju ne može doživjeti, onda je to PREDIVNO LUDILO.

Sreo sam je, napokon. Rekoh joj da sam je sanjao.

»Je li, a kako si me to sanjao?«

»Pa, sanjao... u snu, boga ti!«

»Znam, ali što, kako?«

»Aaaa, to!«, znao sam da će me to pitati i jedva sam dočekao da joj mogu odgovoriti:»Pa, ovaj, jebali smo se!«, a onda tišina, za kratko. Ipak sam je zbunio. Vidio sam joj

na licu da se osjeća prevarenom, kao da sam je stvarno jebao, ali bez njenog pristanka.

»Bezobrazniče jedan«, smijala se »Je li ti barem bilo lijepo?«

»Uh, pa još kako! Da je moguće programirati snove, namjestio bih to sebi svaku noć!«

»Je li ti tako i druge sanjaš?«

»Rijetko. Ali, tebe, eto vidiš, već nekoliko puta!«

»Hajde, hajde, bezobrazniče, samo ti mene sanjaj i uživaj!«, okrenula se i otišla. Nije mi dala vremena da joj kažem kako bih to želio doživjeti i u zbilji, i kako me ta ideja sve više opsjeda. No, usprkos opsesiji, možda je i bolje da se to nikada ne dogodi, jer zasigurno ne bi bilo onako kao u snu. Razočarao bih se, ma kako dobro bilo. Razbio bih svoje divne snove, i time sve upropastio. A i samim tim što sam joj rekao za san, smatrao sam da je to bilo glupo od mene, da sam povrijedio nešto nedodirljivo i tajno u sebi. Osjećao sam se prilično jadno i iz sve snage nastojao zaboraviti snove i nju - izbrisati sve.

Kad Te Ponište

(Nešto kao SF priča)

Mlad čovjek, prije nego što je legao u krevet u kojemu ga je čekala voljena žena, prišao je dječjem krevetiću, pogledao prelijepo dijete, nagnuo se i, polako i jedva čujno, naslonio svoje usne na mali usnuli obraz. Legao je u krevet. Poljubio je ženu, šapnuo joj nešto na uho i opet je poljubio. Ona se samo osmijehnula na njegove riječi koje je već godinama sa zadovoljstvom slušala. Poljubila ga je. Uzeli su svatko svoju knjigu i počeli čitati. Njoj, kao i svake večeri, nije trebalo

dugo pa da zaspi s knjigom u ruci. On joj je uzeo knjigu i odložio je na noćni ormarić, a zatim nastavio sa čitanjem. Čitao je gotovo do svanuća, kao i svake noći, a onda zaspao.

Probudio ga je glasić voljenog djeteta:»Tata, tata, digi me! Digi me!«

»Evo, zlato, evo odmah!«, jedva je uspio prozboriti od mamurluka. Podigao je dijete, poljubio ga i polegao kod sebe, na krevet.

»Mama adi, mama adi!«

»Radi, radi. Donijet će nam novce, pa ćemo kupiti sladoled i puno čokolade.«

Ima li što ljepše od djeteta koje se upravo probudilo? Ima li radosnijeg događaja od tih malih nateklih obrašćica?

»Puno cokojade i cadojed.«

Ustao je i pošao u kuhinju. Dijete je ponavljalo, samo za sebe:»Puno cokojade i cadojed. Mama adi. Puno cokojade i cadojed.«

Stavio je mlijeko da se grije, a onda je zapalio cigaretu. Pogledao je na sat, još nije bilo osam sati, dakle, malo je spavao, ali kad ga probudi ovako slatko stvorenje, čovjek jednostavno ne može biti ljut zbog činjenice što je mamuran. Ulio je mlijeko u bocu i odnio ga djetetu:»Hajde, popij ovo! Vidi kako je tata velik, tako ćeš i ti narasti ako popiješ ovo mlijeko!«

»Tata eiki, tata eiki!«

Dijete je uzelo bocu i počelo piti. On se vratio u kuhinju i stavio kuhati kavu. Sjedio je, čekajući da kava bude gotova, i pušio. Zvono na vratima. Poštar. Uzeo je kovertu i spustio je na stol. Znao je što je to. Lice mu se smrklo. Skinuo je posudu s kavom sa štednjaka i nalio. Srknuo je malo, a onda pogledao na sat. Bilo je prošlo osam sati. Dijete je pilo mlijeko.

Nalio je drugu šalicu kave i pripalio drugu cigaretu. Odjednom je osjetio nešto gorko u ustima, u grlu, u

glasnicama. Pokušao je ispljunuti tu neugodnu gorčinu. Ništa. Pokušao je opet. I opet ništa. Pljuvanje na prazno, na suho. Pogledao je kovertu pred sobom. Otvorio je.

Nepoznata i smirena osoba, posve obična, koju će stotinu puta vidjeti na ulici, a neće znati da je to baš ta osoba, napisala je svojom nepoznatom i okrutnom rukom, na komadiću bezvrijednog sudbonosnog papira, da ide, da ide tijelom tamo kamo najmanje želi ići. Naredila mu je da pati za svojim malim, uskim zidom. Ograničenim svijetom. Naredila mu je da odvoji duh od tijela, a ima li što gore i poraznije za jednu mozgovnu zatvorenost, od tog ogavnog i bljutavog čina. Proširene zjenice, pomućene izlučevinom žlijezda, ostat će uvijek u njemu. I kad se vrati, bude sretan, bit će nesretan. Plakat će... ako bude mogao.

Ustao je sa stolice i otišao žurno u spavaću sobu. Dijete je upravo završilo s mlijekom. Uzeo ga je i snažno prigrlio k sebi.

»Dagi tata, dagi tata«, ponavljalo je dijete. Velikim naporom uspio je zauzdati suze. Nije želio da ga voljeno dijete vidi nesretnog. Nije želio unesrećiti dijete.

Huuuuuuuuuuuu... Huuuuuuuuuuuuuuu...

Željeznički kolodvor. Stari pijanci, obično s nekom torbom pod rukom, uvijek u njemu izazivaju mučninu, gorčinu. Žao mu ih je. Sve su to ljudi približno istih godina kao i njegov otac. I slični su mu, onako umornog, izboranog lica i grubih ruku. Volio je te ljude. Volio je njihov težak život, njihovo ustajanje u zoru, njihov mučenički život koji su posvetili nekom prekrasnom djetetu, baš kao što je i ovo njegovo.

Huuuuuuuuuuuuuu... Huuuuuuuuuuuuuuu...

Sirena, vapaj... zvuk jeze. Sirena grča njegovih crijeva. Nastojao je ostati hladan, miran, ravnodušan. »Ne smiješ dopustiti da pomisle kako ti gomila prozirne tekućine, nakupljena u očima, samo čeka da bukne, da se izlije! Ne smiješ! Budi miran!«, čuo je poznati glas, čuo je samoga sebe. Čak se i nasmiješio, ali je bio siguran da je taj smiješak bio tako žalostan da bi daleko bolji dojam ostavio da se rasplakao. Voljena žena i voljeno dijete su plakali. Majka nije. Ona se držala. Ona može podnijeti. Izdržala je ona i teže udarce. Znao ju je dobro. Isto tako je znao da je pritišće bol u grudima, baš kao što i njega pritišće, a sve to jer ne plače. Nije željela rasplakati svojeg malog razmaženka, svoje prelijepo dijete.

Huuuuuuuuuuuu... Huuuuuuuuuuuuuuu...

Sumorna željezna naprava je krenula. Tračnice su zaiskrile. Ptice su pjevale te noći. Ptice su pjevale jer su slobodne. One, zatvorene u krletkama, i one su pjevale, ali drugu pjesmu; pjevale su svoju tugu, svoju pogibiju.

Mlad čovjek stajao je u komadiću beskonačnosti, ozbiljan kao na vlastitom pogrebu... i opraštao se. Opraštao se od kamena tako mu dragog, dok ga je prozirna blagost oblijevala nježnom rukom ugodnosti; opraštao se od vlažnog uplakanog lica bez kojeg nije mogao zamisliti svoj život ni trenutka; opraštao se od prekrasnog djeteta; opraštao se od starih pijanih radnika s torbama pod rukama; opraštao se od samoga sebe; opraštao se od oprostaja razmažene, labilne osobe i ulazio u novi, nepoznati svijet, svijet okrutnosti, izvan svakog razuma, izvan svake ljudske logike, logike kako ju je on do tada zamišljao.

»Što ću ja tamo?«, mislio je »Što ću im ja? Nikada nikome neću oduzeti život! Ne mogu! Nikada se neću stopiti među

sve one ukočene uniforme, među sve one glupe spomenike Napoleonu i ostalim idiotima. Nitko me ne može prisiliti na to. Ja sam kukavica! Teška kukavica. Zašto me ne puste na miru? Ne treba mi nikakvo ordenje. Neću ništa. Želim samo da me puste na miru. Ja sam kukavica, pozitivna kukavica.«

Željezna naprava zaustavila se u malom mjestu punom nepoznatih lica.

Bilo je jako hladno tog jutra.

Skinuli su ga, okupali, zatim namazali nekakvom mašću koja se nikako nije mogla primiti uz njegovo tijelo. Klizila je s njegove meke kože. Psovali su ga: »Opusti se! Opusti se, gnjido kukavička!«. Dao je sve od sebe, i nešto masti se ipak uspjelo zadržati. Ubacili su ga u čudan stroj. Tek što je ušao, stroj se počeo jezivo tresti, kao da će prsnuti. Zahvatila ih je panika. Opet su vikali i psovali: »Opusti se! Opusti se, budalo! Pokvarit ćeš nam stroj! Opusti se, majmune!« Opustio se i nekako je izišao iz stroja. Mrko su ga pogledali i, psujući, dali mu nekakvu blještavu odjeću. »Hajde sad, navuci to i pridruži se ostalima!«

Buđenja su bila, svako za sebe, udarac u glavu. A onda umivanje. Neki su pjevušili. Imali su na sebi samo potkošulje i donje dijelove blještavih pidžama, i bili bezbrižni, pri temperaturi od pet stupnjeva ispod ništice. On se tresao. Imao je na sebi sve što se moglo odjenuti, a da se ne vidi ispod pidžame. Bio je u bunilu, slavši, usput, svakoga koga sretno u pizdu materinu.»Može li to malo tiše, glupani?«, teturao je do zahoda, noseći u rukama jednu ili dvije tablete, ovisno o jačini i brzini djelovanja, žureći se da ih što prije proguta i, koliko toliko, dođe k sebi.

Stajao je u golemom prostoru koji se, zajedno s kišicom, udaljavao od njega. Svakog jutra. On i dvije tisuće ostalih. Onaj do njega i oni - dvije tisuće ostalih. Gomila blještavila.

Stajao je tu, pokisao, i mislio kako je on u tom trenutku najjadnije i najusranije živo biće na svijetu. Neki su se šalili, pričali, pričali. Kako može čovjek u pet ujutro tako mljeti jezikom, uz to još i glasno. On, među tom gomilom, često puta nije bio siguran ni da je on ON. Nije bio siguran ni da je živ. Bio je nekako začuđen, nestvaran. Znao je da ne sanja, ali sve to nije bilo nalik na zbilju. Nešto nije bilo u redu. Bio je prazan. Najprazniji jadnik na svijetu. Tu praznost i tupost nekako je i podnosio, jer sve se to događalo kroz čudnu polusvijest, ali najteže je bilo u onim malobrojnim trenucima kad bi osjetio da dolazi k sebi, da postaje svjestan svega što se događa oko njega. Tek tada bi nastupile prave muke, jer emocije su u tim trenucima poprimale funkciju gnoja. Razdirale bi ga. Mislio je na voljenu ženu, na dijete, na majku, na kuću, na sve što je ostavio. Tablete više nije ni brojio. Gutao je sve što bi mu dolazilo pod ruke. Bilo ih je protiv neuroze, depresije, bolova, agresivnosti, straha, padavice, prehlade. Sve ih je više gutao i sve više propadao, osjećao je to. Sam smrad ulaštenih čizama tjerao ga je na povraćanje. Nikako nije mogao shvatiti da su se svi ostali, gotovo s lakoćom, navikli i prihvatili sve to.

Želio je. Želio je iz sve snage postati kao i oni, postati dio čeličnog stroja. Znao je da bi mu tada bilo mnogo lakše, ali nije išlo. Ma koliko se trudio, jednostavno nije išlo. Fizički nije išlo. Tehnički nije išlo. Nikako nije išlo. Ponekad bi se, ipak, ponadao kad bi vidio sebe kako gazi tvrdom kožnom čizmom po zgarištu ideala i kako mu ni najmanje nije stalo do voljene žene i voljenog djeteta; kako mu nije stalo ni do čega; kako nestaje, mozgovno; kako je hladan; kako ga vodi nepoznata razarajuća sila; kako ON nestaje, a ostaje jedino lik okrutnog stroja; kako gleda plastičnim pogledom u razveseljavajući plamen masakra. Ali bilo je to samo za kratko. Nije išlo. Nije pomagalo nikakvo ispiranje mozga.

Njegovo lice, koje je (u to vrijeme pogotovu) odavalo izgled jako depresivne (što je i bio) i pametne i školovane (što nije bio) osobe, pomoglo mu je, donekle, da bude pošteđen teških fizičkih radnji, koje bi ga, bez sumnje, dotukle. Svi su bili uvjereni da je završio fakultet, iako ih je on, kad god je bio u prilici, razuvjeravao. Ali oni su mislili da se šali, ili da je previše skroman. Nakon nekog vremena je odustao od toga. Pustio je neka bude školovan i obrazovan.

Isti vremenski tren. Isti položaj kazaljki. Ista lica. Bezrazložno odvratna lica kojima je i njegovo lice odvratno. Ljudi bez karaktera, ljudi s karakterom, ljudi dobri, ljudi zli... ljudi u blještavim odorama.

Konzervirani špageti s umakom od rajčica. Ali to više nije umak, to je stvrdnuto govno koje miriše na rajčicu. Čekao je u redu, kao i oni drugi. Zaustavio se na pola puta do hrane, okrenuo se i pobjegao iz smrdljivog pakla. »Ne, ne mogu ja to, gadi me se!«. Progutao je nekoliko tableta, u nadi da će ga odnijeti dalje od svega. Uzalud. Stvar je postala još gora, još istinitija. Izgleda da je postao imun na tablete, imun na trenutni smiraj. Sve se više približavao stvarnosti, sa svakom progutanom tabletom. »O bože, o pizdo, o kurče, o majko! Gdje ste sad? Neka mi netko pomogne! Hladno mi je! Krv mi se pretvara u led!« Pokušao je povratiti, ali nije mogao. Imao je osjećaj, ako počne povraćati, da će isprovraćati samog sebe, cijelo svoje fizičko postojanje. Samog sebe na samoga sebe. Cudno, ali tako je. Sva ta bljuvotina, sve će to biti ON, a ne ona nečist koju je trebao izbaciti iz utrobe. Sve mu se počelo vrtjeti brzo, brže, najbrže. Jadan. Bijedan. Ponižen pred svojim mislima.

Vrijeme je prolazilo, iako on nije imao pojma o tome. Nije imao pojma ni da vrijeme postoji.

Hrpa papirnatih komada, koja na prvi pogled izaziva ushićenje, a samo nekoliko trenutaka nakon toga, suze i gorčinu. Razgovaraš preko papira sa svima koje voliš, a odjednom voliš i sve one za koje si mislio da ih ne voliš. Ljubiš taj papir. Mirišeš ga. Zabadaš nos sve dublje, kako bi bio sve bliže njima, tamo daleko, gdje misliš da ti je mjesto. Spremio je pismo u džep. Izvadio je olovku i komad požutjelog papira, i zapisao: »Pođimo noćas! Poljubimo svoje najdraže. Očistimo puške, napunimo ih, nišanim... i pucajmo u srca svojih najdražih!«. Spremio je papir i olovku u džep. »Čuj«, rekao je prvom do sebe, »Neka ovo pročitaju poslije moje smrti! Ovo je sve što sam imao reći!«

»Što je tebi, čovječe? Koji ti je kurac?«

»Znaš, izvršit ću samospaljivanje! Kao oni tipovi u Indiji«

»Što?«, prvom do njega ništa nije bilo jasno. Nije mu ni moglo biti jasno.

»Spalit ću se, kurče! Tu dolje, kada budu svi. Neka bude predstava!«

»Ti si lud!«

»Spalit ću se! Neka osjete miris pečene ljudetine u njihovim kanibalskim nosevima.«

»Ti si lud!«

»Ne seri!«

Onaj prvi do njega pozvao je njih nekoliko. Zgrabili su ga i odnijeli u prostoriju u kojoj se nalazio onaj čudni stroj. Ubacili su ga unutra. »Ovo je onaj što nam je zamalo uništio stroj. Moramo paziti na njega!«. Stroj se počeo tresti. On je zaglavio unutra. »Stani! Stani! Zaustavite stroj! Isključite ga!«. Isključili su stroj. »Vadite ga! Vadite tog usranka!« Vadili su ga dugo i polako. Nije išlo. Zaglavio se. Onda su potegli iz sve snage. Izvukli su ga. Čulo se nekakvo neobično pucanje. »Noga! Ostala je noga!«, izderao se jedan od njih. On nije ispuštao ni glasa. Nije osjećao bol. Nije osjećao ništa. Noga je ostala u stroju. Čudno, ali nije krvario.

Tupost, praznost, nepostojanost. Zatvorenost jedne jedine boje, nijanse, ograničavajuće. Sama, napuštena poput ženke lava, sadašnjost. Nemirni snovi, grčevi. Mrtav si. Reinkarniran u biljku koju gaze, u zvijer koja ždere svoje meso. Ono si što nisi. Nije mu se mogao dignuti više. Kako da mu se digne, kad vidi samo sebe, svoju crvenu glavicu koja nestaje.

Masa. Gomila. Sve je u masi, u ničemu, u štavljenoj životinjskoj koži. U prđenju mase, u smradu sasušene jalove sperme koja umire. Biljke ne misle. Vrijeme ne postoji više. Biljka. Ne obazireš se na vrijeme. Stalo je, u oblijetanju raznih smežuranih pogleda. Gadljivost. Automatizirani smijeh umrlih mozгова. Proklinjao bi, plakao, ali nemaš snage, nemaš suza. Biljka. Cvijet. Svejedno gdje si, važno je jedino vrijeme koje je nestalo. Ušao si u zbunjujući međuprostor vremena nepoznatih dimenzija... poistovjećen s govnom.

Tu, u toj gužvi crvljivog goveđeg mesa i mahuna, čiji smrad podsjeća na znojne, umorne čarape, ostaju samo ništavila koja su od uvijek bila ništavila, a tražila su način da se izliječe, da im ogledalo kaže kako nisu više ništavila, da lome nekome tijelo, lomeći mu pri tom i sve ono duhovno i mislilačko u njemu, stvarajući tupi gnjev, tupu mržnju. Došavši tu, našli su sebe, svoje govno, jer oni su ti koje se pita, koje se moli i preklinje, a oni, puni sebe i svoje moći, negativno odgovaraju na svaku molbu... i svršavaju... svršavaju duhovno.

Ne bježiš više (evo, pri kraju, priča lagano prelazi u drugo lice, ali zar je to važno?). Nije ti stalo do lebdećih šetnji 'tajanstvenim hodnicima mozgovnog šarenila, kroz more lijepe, uzvišene glazbe. Piješ tuđu gorku krv jer tako je napisano na papiru. Ti je moraš piti. Moraš! Izgubljena

misao zamijenjena je papirom. Papirnatim mozgom. Papir razmišlja tvojom glavom.

Kada si ih upitao zašto žele otrovati onog malog miša, čudno su te pogledali, kao da si rekao nešto strašno. Žalili su te. Još onda su bili sigurni da si izgubljen, da ti nema spasa. Žalio si ti njih. Svi oni vole. Svi oni mrze. Ljubav je u njima, ali zatrovani su mržnjom prema bližnjima. Bližnji. Daljnji. Nema bližnjeg, nema daljnjeg. Svi su bližnji. Svi su daljnji.

Koliko dan traje kad si nesretan? Koliko godina traje kad si sretan?

Ranojutarnji Blues

Mrak je običnog jutra.

Kad bi te netko ovog jutra upitao zašto si napustio četvrti po redu posao, zašto si pobjegao od žene kada je ona mislila da vam je najbolje i da ste zreli za ulogu roditelja, zašto si najboljim prijateljima rekao da su našminkani praznoglavci i da je to dobro za njih, zašto si...

Iscrpljeni i jadni i sretni i mehanizirani ljudi odavno su legli u tople krevete pokraj kojih tiktakaju satovi koji će ih na vrijeme probuditi i napomenuti, onako usput, da je to buđenje prvi stres tog dana. Muževi će poljubiti žene, žene muževe, i napustit će svoje vesele domove, svoje hramove sigurnosti. Krenut će, u ogromnim kolonama ludila, ka redovnom radnom danu. Autobusi će biti prepuni jutarnje usnulosti, smrada pokrpanih čarapa i zaboravljenih duša. Svi muškarci će, pred krmeljivim očima, imati otvorenu sportsku stranicu dnevnih novina. Sport je važniji od svega. Važno je takmičiti se, pobijediti, poraziti nekoga - bilo koga. Sport je plemenit i zdrav. I ne pada ti na pamet da je baš od

takmičenja sve i započelo; da je takmičenje idiotizam, egoizam, rat, bijeda, hidrogenska bomba, genocid... i veliko govno u mozgovima svih vremena. Biti bolji od onog drugog. Biti brži za stotinku sekunde. Čemu pridavati važnost činjenici da se netko rodi s jačim mišićima od nekog drugog?!

Rano je jutro.

Deseti kat u bezumnom bogatstvu visina. Mračna zora u desetom katu. Kakva je to zora ako je mračna?

Stan u desetom katu neobično je prljav. Gotovo je prazan. U kuhinji je stari sudoper. U sudoperu je mučki ubijena kokoš. Kokoš bez utrobe, glave i perja. Kokošji leš. Hrana koja je donedavno disala, hodala, sanjala, osjećala, voljela. Veseli ljudi krvavih ruku. Veselje je jer se kolje. Kolje se život. Staneš nogom na zemlju i napraviš pokolj. Igra prirode. Igra opstanka. Pokolj za opstanak, za glad, za sitost.

A sad bi doista bilo vrijeme da nešto pojedеш, misliš, ali ne osjećaš glad. Iako nisi jeo već gotovo puna dva dana. Prožvakao bi tu kokoš, pa i sirovu, kad bi znao da će to nešto promijeniti, da ćeš se ti promijeniti; da ćeš postati neka druga, normalna, osoba.

Prljav i gadljiv, ustaješ iz isto tako prljave i gadjive fotelje, i prilaziš otvoru vlastite zarobljenosti u desetom katu. Gledaš dolje, u praznost pokisle provalije. Sivo i neurotično nebo plače sitnim, gotovo nevidljivim kapima. Može li nebo plakati? Može li Bog plakati za uzalud utrošenim stoljećima? Ne, Bog je sadist. Bog je gad.

Uzimaš papir i olovku. Ponovo sjedaš u prljavu i gadjivu fotelju. Što bi im napisao? Da ti je žao, da se ne ljute na tebe, da ne znaš ni sam pravi razlog, ali da ti se više ne živi, da si potpuni luđak, da je ovako najbolje, da te ne žale jer ne žališ ni ti njih, da se nose u...

Razdanjuje se.

Masa nogu probija se kroz gužvu vlastitih koraka, u tami raskošnog svjetla. Ljudi, izgubljeni, prolaze s opekotinama na mozgu. Kiša na licima bez očiju. Opireš se, nisi stolica. Stolica si, i stol si, i cipela si... i drvo i željezo. Brojiš kapi u padu. Vlažna i zgrčena polustolica... jer plačeš; stolice ne plaču. Trava gubi zelenu svježinu i raspada se zajedno s tvojom dušom. Škripa automobilskih kočnica. Urlik bolničke sirene. Crvena automobilska boja, pomiješana s krvlju, u dugoj kosi bucmaste djevojke. Po tko zna koji put otkazao ljudski faktor. Postoji li ijedan drugi faktor, osim ljudskog, koji može tako zatajiti da čovjek izgubi život?

Nemoć i jad lagano cure kroz tamne pukotine jalovosti. Masovno obljutavljenje u mraku običnog jutra. Skupocjena metalizirana kola, vrednija i od tebe samog, nose u svojoj utrobi debelog, glupog i podlog čovjeka. Svi podlaci su glupi. Svi glupani su podli. Oni tu ne mogu ništa izmijeniti. Krivi su geni, a to što su i njihovi očevi bili glupi podlaci, i njima su krivi geni, i njihovim očevima, djedovima, pradjedovima, i sve tako, od postanka ljudske rase... i gena.

Jutro je još uvijek. Kiša je vječna.

Na prljavom podu je tranzistor iz kojeg se čuje muzika koja je sad moderna, muzika koju sviraju plavokosi pederi. Ne voliš plavokose pedere. Ne voliš ni crnokose. Ne voliš nikakve. Odvratni su ti, ne znaš zašto. Predrasude? Može biti. Udaljuješ se od prozora i prilaziš izvoru moderne muzike. Isključuješ ga, u nadi da ćeš čuti tišinu. Uzalud. Počinje druga muzika, naizgled mirna i skladna, a zapravo kaotična i jeziva - jecaj programirane svakodnevice. Vraćaš se prozoru i opet gledaš dolje, u bezdan. Pogled na prijavštinu koja se nakupila u tvojoj utrobi, na okolinu koja je sve samo ne okolina. Okolina znači prostor, a tu nema prostora ni za pogled - za jedan očni bijeg napolje.

Pokisle žene čekaju pokisle autobuse koji nikad neće doći. Sve je isto kao i prošlog jutra. Odvratno jutro. Odvratna žurba ka odvratnim poslovima. Odvratne žene.

Žene? Sve je bilo u redu dok su žene bile samo žene, žene fotografije u tri dimenzije, žene - bogovi. Sve je pošlo naopako kad su se počele pretvarati u istinu; postale su žene – ljudi-žene koje se znoje i smrde, izbacuju krv i izmet iz sebe, rađaju djecu, stare... i umiru. Nestala je iz njih i najmanja iskra seksualnosti. Stvar za pišanje, za sranje. Mislio si da je to nešto drugo, ljepše. Pišaljka i sračkalica. Sve one lijepe slike, pjesme, priče o mirisu njenog tijela koje doziva, koje vuče k sebi, nevidljivim koncima. Od svega toga ništa. Ništa uzbudljivo, ako si priseban, ili možda nisi. Pubertetske maštarije su nešto sasvim drugo, mnogo ljepše. Crveni gadljivi otvor. Put u utrobu, ka maternici i crijevima punim hrane. Govana. Put ka krvavom mesu. Put u orgazam. Ljutkasto slančikasti sok čovjeka. Sok žene. Mlohava, nemoćna stvar. Visibaba. Visikurac. I srce je postalo samo organ, zadužen za pravilno raspoređivanje krvi po tijelu. Možda je nekada i postojalo i ono drugo, romantično srce, ali sad je to samo pumpa koja nema veze s apstraktnom sentimentalnošću.

Običan je dan i obična kiša.

Djeca, ogrnuta žutom plastikom, idu u školu i smiju se. Ne smeta im kiša. Ne smeta im žuta plastika. Smiju se pravim, istinskim smijehom koji će za nekoliko godina uvenuti i prepustiti svoje mjesto smijehu punom grča. Žuta, plastična djeca.

I ti si mogao imati dijete. Ona je to tako jako željela. Rekao si joj da ne želiš da zbog tvoje sperme itko pati, tuguje, živi. Nisi želio biti ničija sudbina, ničiji stvoritelj. To je uistinu prirodni zakon, ali za tebe je previše glup i nedorečen da bi ga se pridržavao. Ona je već tada bila sigurna da si potpuno lud, što ti je prvom prilikom i rekla. Nisi se uvrijedio, a ni iznenadio. Znao si da je donekle u pravu. Uostalom, u to vrijeme već ti je bilo svejedno što netko misli i govori o tebi.

Ponovno uzimaš papir i olovku:

»Poštovani ljudi (ovo »poštovani« ne pišem jer vas uistinu poštujem, već što tako nekako počinju sva pisma), ovo pismo nije oprostajno, znam da sam se ja još samim rođenjem oprostio od ovog svijeta. Ne znam ni pravi razlog pisanju ovog pisma, ali, eto, tako mi je došlo.

Što se tiče mene kao osobe, kao ljudskog bića, poslije dugovremenog razmišljanja došao sam do zaključka da ni u kojem slučaju ne pripadam ovom vremenu i prostoru. Otkad znam za sebe sukobljavao sam se sa svim i svačim, i nikako nisam mogao ostati ravnodušan prema činjenicama koje uništavaju čovjeka, a on ih je prihvatio kao nešto najnormalnije, kao napredak. Čovjek se nije vratio na nivo životinje (što i ne bi bilo tako loše) već se, udaljavajući se od samog sebe, izrodio u neko »treće«, nedefinirano i apsurdno biće. U svemu tome ja sam nešto poput moderne vještice, koja ne može izbjeći lomači. Vještice koja samu sebe spaljuje da bi uskratila zadovoljstvo krvniku.

Dok sam bio mlađi, sve mi to nije bilo baš najjasnije, pa sam se nadao da će stvari krenuti nabolje, jer da to tako mora biti. Bio je to za mene holivudski film (u to vrijeme ih još nisam smatrao smećem) s obaveznim hepiendom. A sama smrt nije razlog za strah, jer ona je NEIZBJEŽNA, a bojati se nečeg neizbježnog, ravno je apsurdu.«

Gužvaš papirić i bacaš ga pod stol, na pod, među ostalo smeće. Upireš pogled u žarulju na stropu. Zatvaraš oči. Putuješ u prošlost. Dječja igra. Lopta leti na sve strane. Krici i smijeh. Uzburkanost morske površine oko tankih i veselih ruku. Ringe, ringe raja, doš'o čika Paja, pa pojeo jaja. Brkati pijani čovjek nesigurno hoda, a onda se ruši na asfalt. Mama, volim te! Tata, volim te! Teška ruka, puna svakodnevnog umora, miluje malu krhku glavu, prekrivenu crnom kosom. Stare kamene stepenice uspomene. Uska ulica sretnog dječaka. Stepenice izmiču velikom brzinom pod malim buc mastim nogama djeteta prošlosti. Miris omiljenih jeftinih slatkiša i reski glas žene koja te je rodila, koja ti je

majka. Plačeš, jer sad je sad, a ne onda. Od svega što je bilo, još jedino je miris tu. Jedino kroz nos si još sretan. Dubok uzdah i pogled u beskonačno nebo na kojemu se ne vidi ništa osim ožalošćenih oblaka. Istinska, sadašnja kiša, pred uplakanom zrelošću. Tako si daleko od večernjih šetnji obalom. Najmlađi od svih staraca. Bore su tu, urezane za cijelu vječnost.

I uvijek je tako, probudiš se iz komatoznog nepostojanja; jednostavno se zatečeš. Probudiš se. Sva lepršanja po prošlom, po budućem - ništa od svega toga. Što je to »ništa«? Nešto ipak jest. Stoljećima, tisućljećima ne postojiš, nisi ništa, zrak, kisik... plin. Nema te. Onda odjednom postojiš. Svi su tu, raduju se, plaču od sreće. Postojiš za kratko, da bi opet nestao i postao nepostojan. »Postati nepostojan«, glupe li fraze. Onda opet plač, jer te nema. Prokleta kiša nikako da stane.

Blijedom i drhtavom rukom posežeš za artansko-tavorskim bogom spasiteljem. Apatičnost duha i tijela. Smiraj mozga. Lažni, uništavajući spas... ali ipak jedini spas. Svjesno poniranje u nesvjesno zadovoljstvo. Prazno, ali lijepo osjećanje, bez briga i obaveza, bez tuge sumornih ulica i kolodvora, bez spavanja, bez ustajanja, bez jutra i noći, bez... Život je lijep. Sretne, divne slike. Nije važan razlog lijepom osjećanju, važno je jedino lijepo se osjećati. Histeričan, orgazmički smijeh. Progutaj to, i budi sretan. Budi sretan poput ostalih nesretnika.

Ustaješ iz fotelje. Vrata kupaonice ti se približuju. Otvaraš ih i... ulaziš. Polijevaš se hladnom vodom i pokušavaš uvjeriti samoga sebe da si još uvijek živ: da si čovjek. A onda zastaješ, odjednom, i buljiš u raspuklo staklo ogledala pred luđačkim i grotesknim licem. Postaješ svjestan čitave te nesvjesti; svjestan da si fantazmagorična točka, zarobljena u četiri bijele plohe.

Pokušavaš povratiti, ali sve je ostalo u tebi: zujanje u ušima i bezvremenski, besprostorni zaborav koji u obliku

sivkastog dima izlazi iz izgubljene šupljine. Nepoznata, bezglava žena igra svoj opaki magični ples i govori ti tiho: »Nisu više u modi lijepi muškarci!« Suze prestaju teći i mutne neistinite oči plove carstvom živih, vatrenih boja. Kratak, ali sretan put prema kraju. Put u slatku neizvjesnost. Oslobođanje od nepostojeće krivnje. Oslobođanje od svega od čega se čovjek ne može osloboditi. Apsolutno oslobođanje.

Ugodna muzika vodi te daleko, daleko. Uzimaš žilet. Nisu više u modi lijepi muškarci. Mlado i lijepo lice puno je kockica po kojima se prelijeva slana, crvena i krvava krv. Miran si, kao da se ništa posebno nije dogodilo. Pa i nije. Nisu više moderna lijepa lica i to je sve. Crveni žilet pada na pod kupaonice, a običan je dan i običan je mrak u njemu. Koga je briga što jedno lijepo lice nije više lijepo, nego karirano?! Koga je briga što je običan dan?! Rođen si u pogrešno vrijeme i tu se ne može ništa. Dogodila se kozmička greška, mali kvar koji je ubrzo otklonjen, ali ipak ne toliko brzo, koliko je trebalo da se rodiš.

Izlaziš iz kupaonice, ti i tvoje crvene kockice. Tko zna hoće li netko pojesti onu kokoš? Prilaziš velikom prozoru. Izgleda da će kiša prestati. Možda još uvijek bude lijep dan. Muzika prestaje. Vatrene boje polako se gube. Gledaš dolje, pa gore. SKAČEŠ. Letiš u kišno jutro.

Kiša je prestala. Pojavljuju se prve zrake sunca. Bit će lijep, sunčan dan. Običan dan.

Tabletirano Ponoćno Buncanje

(Drugi i posljednji put)

Delirij noći.

Čovjek, glavobolja i tableta koja se rastvara u njegovoj utrobi, sjede pred isključenim televizorom.

Protekli dan bio je beznačajan, kao i svaki drugi dan; ljudi su umirali; ljudi su se rađali; ljudi su se divili ljepotama koje to nisu; ljudi su mislili i dalje kako su viša bića od životinja; ljudi su se pokoravali tisućljetnim besmislenim zakonima, ne pokušavajući bilo što promijeniti, iako su toga dana bili uvjereni kako mijenjaju svijet tehnologijom, a tehnologijom se ništa ne mijenja; vjerovali su u svoje bogove kojima se baš malo jebe za njih; divili se srednjovjekovnim majstorskim slikama koje su proglasili umjetnošću, a da pojma nisu imali što je to umjetnost, iako ta djela jesu majstorska, ali samo to... o umjetnosti ni govora; majstorska djela u kojima se vide bezizražajna lica s aureolama povrh glava; nisu znali da svijet nije tek sad u govornima, da svijet ne propada tek sada, jer za propasti treba postojati uspjeh, a ovaj svijet uvijek je bio propadnut, od uvijek su njime vladale nakaze koje se osmjehuju; od početka je bilo isto, stvar je u tome što je tek poslije tisuća i tisuća godina napravljena neutronska bomba, i nikad se tu ništa neće izmijeniti; tako, jednostavno, mora biti, i ništa tu nije glupo, sve dobija svoj smisao u rijeci koja teče i nosi žive leševe u poznatom pravcu, i nitko se ne pita odakle ta rijeka teče i zašto teče. Ako se netko pak i odluči plivati uzvodno, ka njenom izvoru, doći će do pola puta, mukotrpno, odričući se svega opipljivog i spoznati da ne može dalje, da je izvor negdje duboko u zemlji i da mu vremenska granica neće dozvoliti da dođe do njega.

Samozvani luđak, pred isključenim televizorom, zapisuje nepovezane misli u svoju bilježnicu. Ne zna, i nikad neće saznati, zbog čega to radi. Uvjeren je da nije ni potrebno da sazna. Proglasio se luđakom, sa zadovoljstvom, pošto je izbrojio sve pametne. Pred njim, na stolu, nalazi se »jogurt« koji će popiti poslije bezbroj popušenih cigareta koje ubijaju. Nikotin je štetan. On uništava srce i pluća. Čovjeku pred isključenim televizorom nije stalo do srca i pluća, možda do duha, ako on postoji, a ako postoji onda je neuništiv.

Boli me glava. Samo da ne pukne dok ovo ne završim.

Pokušao sam Nini objasniti čudno stanje koje me često spopadne na povratku kući, kada u hodu izgubim svaki osjećaj da ja to IDEM SVOJOJ KUĆI; kao da idem bilo kamo, kao da nemam svoj dom, kao da ga nikad nisam ni imao. Nije me shvatila, a nisam od nje to ni očekivao. Ni od bilo koga drugog ne bih to očekivao, jer to je doista neshvatljivo... ili barem tako izgleda.

Čovjek pred televizorom je u groznici. Ponoć je prošla. Ali muči ga, razdire ga. Ne ide mu u glavu da čak i nekakav plastični proizvod može biti njegov bog, da mu određuje kada će leći, a kada ustati, kada će jesti, a kada jebati. To je napredak. To je civilizacija. To je užas. To je normalno. Ali što onda on radi tu među masom živih programiranih mrtvaca. On je zacijelo greška, ni prva ni zadnja. Ima još takvih grešaka koje su uvjerene da je cijeli svijet jedna velika posrana greška, koju bi oni preko noći ispravili, ali FIZIČKI ne mogu.

Prolaze neke boce kraj kuće i pjevaju. Kasna je noć. Rano je jutro. Boce su pune alkohola i ponekog govna.

Ima li smisla tražiti smisao. Treba li njime nešto opravdavati,

obrazlagati. Smisao postoji samo kao lažno samoobjašnjenje za nekakav čin. On ne postoji, niti može postojati.

Misli su prisutne tek da bi »skratile« fizičko postojanje uslijed muka traženja smisla, čovjeka kao kratkotrajnog bljeska koji se opet nadovezuje na druge bljeskove, tako da je »prostor« uvijek osvjetljen, i čini se da se nitko i ništa ne gasi, da je sve to jedno veliko svjetlo. To je to društvo koje ne postoji. Postoje isključivo jedinke.

Delirij noći ludih šetača.

Nikada neću shvatiti zašto se ljudi gade sami sebi, zašto skrivaju svoj izmet i znoj, zašto im toliko prija izmet biljke, pretvoren u parfem.

Što ja to hoću? Što ja to neću? Imam jutro, dan i noć... i to je sve, zauvijek. Čemu tražiti idealan svijet? Jer kada bi on i postojao, sastojao bi se od jutra, dana i noći. A kada bi vrijeme i stalo, stala bi sva disanja, i to opet ne bi bilo TO.

Samozvani luđak zapisao je u svoju bilježnicu sve što je imao reći, zatvorio ju je, uvjeren da više nikada neće priviriti u nju.

Gleda ka isključenom televizoru; gleda svoj program; uvijek će ga gledati, usprkos isključenosti.

I tu bi negdje bio kraj priče (ako se ovo uopće može nazvati pričom) koja je samu sebe MORALA stvoriti, uz nezatnu pomoć tankih prstiju jednog luđaka.

